

DRIEPAS

Verenigingsblad van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo

Jaargang 38

nummer 2

juli 2021

In dit nummer:

CIRCADO,
een muzikale
wandeling
naar het
verdronken
(buurtschap)
dorp Leuffen

**Hooyman
niet schieten,
overgeven!**

**In gesprek
met
Bernhard
Wolters**

**Verenigings-
nieuws**

www.hkdgl.nl

Beste lezer,

Al meer dan een jaar worstelen we met de gevolgen van de Covid-19 pandemie. Dat is ook voor ons als vereniging zo. Geen woensdagavonden meer waar de actieve vrijwilligers met foto's, boeken, archiefstukken aan de slag zijn. Waar we ook allerlei soorten vragen direct konden beantwoorden.

Onze jaarvergadering 2020 is niet doorgegaan, evenals het symposium van dat zelfde jaar. Gelukkig lijken de vaccinaties ons op de goede weg naar het eind van de tunnel te brengen. In ieder geval willen we ons 40 jarig jubileum echt gaan vieren. Ook ons symposium aan het eind van het jaar staat weer als echte activiteit op de rol.

Dan zijn we hopelijk ook weer verlost van bijeenkomst met behulp van de computer. Tijdens de laatste teams-bijeenkomst met de vrijwilligers klonken er verzuchtingen als: "dit is hopelijk de laatste keer".

Behalve door pandemieën word je als vereniging ook door de overheid onaangenaam verrast. Zo volgde we op 12 mei, op dringend advies van Erfgoed Gelderland, een webinar over de WBTR.

Op internet vond ik de volgende uitleg:

De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR) is bedoeld om bestuur en toezicht van verenigingen en stichtingen te verbeteren. Er zijn regels opgesteld over taken, bevoegdheden, verplichtingen en aansprakelijkheid. De overheid wil met de wet voorkomen dat wanbestuur, onverantwoordelijk financieel beheer, zelfverrijking, misbruik van posities en andere ongewenste activiteiten verenigingen en stichtingen schaden. Helaas blijken zaken als 'een greep uit de kas' en 'vriendjespolitiek' vaker voor te komen dan velen denken. De wet gaat dat tegen door procedures en verantwoordelijkheden met elkaar te bespreken en vast te leggen.

Om aan deze wet te voldoen zal ook onze vereniging voor 1 juli as. een groot aantal onderwerpen besproken moeten hebben en daarover spelregels moeten vastleggen. Voor de noodzakelijk wijzigingen in de statuten mag gelukkig meer tijd worden genomen. Op zich is de bedoeling van de wet goed, maar voor mij is de verhouding zoek. Door problemen bij enkele, meest grote verenigingen en stichtingen, moeten nu ruim 350.000 veelal kleine verenigingen en stichtingen veel tijd, energie en geld steken in juridische zaken. Gelukkig kunnen we goede ondersteuning krijgen via Erfgoed Gelderland.

Ondanks alles hebben we met ons (eigenlijk te) kleine groepje vrijwilligers weer een goede Driepas samengesteld.

Ik wens u veel leesplezier toe en ook een zomer waarin weer steeds meer mag en kan.

Piet Bus

Driepas is een uitgave van de Historische Kring Duiven-Groessen-Loo en verschijnt drie a vier maal per jaar.

Losse nummers € 5,00.

Driepas is een begrip uit de bouwkunst: drie elkaar snijdende cirkels die samen een driehoek vormen, veelvuldig toegepast in gotische kerkvensters. In profane zin gebruikt als symbool voor de samenwerking van de kerkdorpen Duiven, Groessen en 't Loo.

Redactieadres:

Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Bestuur:

bestuur@hkdgl.nl

Voorzitter:

voorzitter@hkdgl.nl
P. Bus

Secretaris:

secretariaat@hkdgl.nl
D. van Sas

Penningmeester:

E. Scheeres
penningmeester@hkdgl.nl
IBAN: NL54RABO0315407484
BIC: RABONL2U

Lid:

C. Smits
A. van Beurden

Secretariaat:

secretariaat@hkdgl.nl of
Remigiusplein 9
6921 BL Duiven

Internet:

www.hkdgl.nl

Facebook:

<https://nl-nl.facebook.com/historische.kring.7>

Instagram:

<https://www.instagram.com/hkdgl/>

Oplage: 300 stuks

Het lidmaatschap van de Historische Kring kost €18,00 per jaar. Leden en abonnees buiten de gemeenten Duiven, Zevenaar en Westervoort betalen € 6,00 als bijdrage in de verzend- en portokosten. Opzeggen van lidmaatschap of abonnement uitsluitend schriftelijk voor 1 december van het lopende jaar. Uit de uitgave mag niets worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming vooraf en zonder bronvermelding.

CIRCADO

een theatrale muzikale wandeling naar het verdronken (buurtschap) dorp Leuffen.

In oktober 2020 kon er een muzikale wandeling gemaakt worden vanaf de kerk in Groessen naar het verdronken buurtschap Leuffen/Leuven. Deze historische gebeurtenis kreeg een prachtig uitgebeelde opvoering in een wandeling door het leven van alledag in het Groessen van toen.

Op zaterdag 3 en zondag 4 oktober waren alle groepen volgeboekt en liepen er totaal 450 mensen mee. Een geweldig resultaat voor allen die hebben bijgedragen aan dit prachtige evenement.

Onderstaand het verslag van een enthousiaste vrijwilliger die vanaf het begin tot en met de begeleiding van een groep wandelaars actief betrokken was.

Jo Schepers

Hoe kwam Circado tot stand.

Gemma Tiedink-Koning had al eens een soortgelijke wandeling gezien. Zij dacht toen zoiets zou ook leuk zijn in de Liemers en nog beter in de gemeente Duiven. Frans Wolters van De Bongerd Bühne uit Groessen bracht haar in contact met Jeanet Hacquebord van P22 Circado. Door de ervaren projectgroep P22 uit Arnhem is het verhaal achter het verdwenen buurtschap in een verhaal gezet en werd de wandeling vormgegeven en onder hun regie uitgevoerd.

Waar ging het verhaal over.

Leuffen, tot 1799 een buurtschap van nog geen 20 huizen aan een langgerekte weg aan de rand van Groessen. Beschermd door een dijk(je) tegen het water van de Oude Rijn. Maar in de winter van 1798 – 1799 ontstond er stroomafwaarts een ijssdam in de Rijn waardoor het waterpeil in de Oude Rijn flink steeg. Door het kruinende ijs brak in de nacht van 4 op 5 februari de Leuvisedijk en spoelde over een afstand van 200 meter weg. Daarbij werd het overgrote deel van de huizen weggevaagd. Als zichtbaar bewijs van de doorbraak ligt nu achter de dijk de Jezuitenwaay.

Nog datzelfde jaar werd landinwaarts, dwars door het Leuveneseveld, een nieuwe dijk

aangelegd. Daarmee kwam het gebied van de voormalige buurtschap vrijwel geheel buitendijks te liggen.

In het gesprek van Gemma met Jeanet van P22 werd gekozen voor het thema: **Het verdronken dorp Leuven.**

Het startschot kon gegeven worden.

Toen de projectgroep het idee had uitgewerkt werden er presentaties georganiseerd in het Dorpshuis in Groessen. Doel was om de bezetting van de rollen met inwoners van Groessen en / of Gemeente Duiven te realiseren. Door Corona moest dat in een aantal sessies gebeuren vanwege het maximum van 25 personen dat toen mocht samenkomen met 1,5 meter afstand. Er was een oproep aan vooraf gegaan om vrijwilligers te rekruteren die wilden meewerken aan de uitvoering van het project. Er waren maar liefst 100 vrijwilligers nodig om het project tot een succes te maken.

Jeanet Hacquebord deed de aftrap met haar verhaal over de doelstellingen van het project en Kirstin Robben legde de opzet van de voorstelling uit. In 4 sessies werd er op 17 juni aan 4 discipline groepen uitgelegd wat de bedoeling was. Mede door de bezielende presentatie van Jeanet waren er na elke sessie mensen die zich opgaven voor een actieve rol. Dat gaf een goed gevoel voor het verdere verloop. De uitvoering van de wandeling kreeg door de projectleden Jeanet, Kirstin en Eef van Breen steeds meer gestalte. Er werden repetities georganiseerd voor zangkoren, muzikanten, figuranten en gidsen.

De promotie werd ter hand genomen in kranten, weekbladen, sociale media en met affiches.

Op 26 september was de generale repetitie. De conclusie: We waren er klaar voor. Laat de bezoekers maar komen!

De data van uitvoering waren vastgesteld op 3 en 4 oktober 2020. Corona was de enige factor die nog roet in het eten kon gooien. Gelukkig mochten er groepen van maximaal 25 personen bijeenkomen. Met een uitstekende coördinatie konden vanaf 13:00 uur om het kwartier onder het luiden van de kerkklokken steeds 25 personen onder leiding van een gids op pad.

Met de app izi.TRAVEL op de mobiele telefoon was het verhaal en de bijbehorende muziek te beluisteren.

De zangeres Marinke Bäck-Hamers, een muziekensemble en de zangkoren Repeat en In Between traden onderweg op met het Rivierlied. Maar ook individuele spelers met muziek en zang.

Voorstellingen van dagelijkse zaken speelden een mooie rol tijdens de wandeling. Terug in de kerk werd er een afsluitende epiloog opgevoerd door twee personen.

Deze wandeling individueel lopen, dat kan nog steeds. Hieronder (met toestemming) de informatie en de beschrijving van de wandeling. Kijk ook eens op de site van Circado <https://circado.nl/onderweg/>

Muziekwandeling in Groessen

Circado is een muziekwandeling die je op ieder gewenst moment kunt lopen. Tijdens de wandeling hoor je muziek, tekst en geluidseffecten op je eigen **smartphone**, via de izi.TRAVEL app, te vinden in de App Store of Google Play.

De route

De route is ongeveer 6 kilometer lang. Het is een rondwandeling die begint en eindigt bij de Sint-Andreaskerk in **Groessen** (Dorpstraat 7). De wandeling gaat deels over onverharde paden dus vergeet niet stevige schoenen aan te trekken. Download de vernieuwde versie van de routekaart op

<https://circado.nl/wp-content/uploads/Circado2020.pdf>

Zodra de app op je telefoon staat kun je met deze QR-code de route downloaden. Je kunt thuis ook alvast de muziek downloaden zodat je onderweg niet afhankelijk bent van de 4G kwaliteit.

Als je bij het beginpunt de app opent en Circado start, zie je in de app waar je bent en hoe de route loopt. De muziek begint vanzelf te spelen zodra je een triggerpoint bereikt. Zorg dus voor een volle accu en zet locatievoorzieningen op je mobiel aan. Afhankelijk van je loopsnelheid kan het zijn dat je af en toe een stukje stilte hoort. Bij het volgende triggerpoint gaat de muziek gewoon weer verder.

Compacte beschrijving van de wandeling door Jeanet Hacquebord.

In de muzikale wandeling lopen we langs plaatsen die allemaal een kant van het thema 'thuis' laten zien. In de Liemers hebben mensen vaak hun spullen moeten pakken, hun huis moeten verlaten om het ergens anders, al dan niet in hetzelfde gebied, weer op te bouwen. Dat geldt zowel voor het verleden (het verdronken dorp), het heden (langs de Betuweroute) als in de toekomst (de nieuwe snelweg).

Hoe belangrijk is het een eigen plek te hebben? Maakt het uit waar die eigen plek zich bevindt? En wat is het verschil tussen een huis en een thuis?

We horen 24 uren voorbij komen. 24 uren van een gemiddelde dag in een gemiddeld leven in Liemers, maar dan wel door alle tijden heen. Een harpsolo slaat de 24 uren van de klok terwijl geluiden van handelingen door de tijden heen klinken: een afwasmachine, het wringen van de was, een vermaning naar de kinderen, een ouder die thuis komt van zijn werk, het melken van koeien, het zuchten van een vermoeide oma, een ingesproken antwoordapparaat, het spinnen van een poes. Iemand studeert het Rivierlied op een viool.

Het hakken van hout, een bladblazer. Het ritme van het dagelijkse, wellicht wat simpele leven. Voor de een een rustpunt, voor de ander noodzaak, voor de derde een gruwel.

Op de dijk fietsen en lopen mensen, ze zijn allemaal onderweg. Soms staan ze even stil, stappen van hun fiets en kijken uit over het landschap.

Twee vrouwen. Een echtpaar. Een moeder en haar dochter. Een oude man alleen. Een snel fietsende koerier.

Een groepje vrouwen zingt het Rivierlied. Zij vertegenwoordigen mensen uit alle tijden.'

Als we bovenop de Leuvensedijk bij de Aa komen zijn de mensen verdwenen. Wij zijn het nu zelf. Vanaf dit punt hebben we een prachtig uitzicht, dat begint tot ons te spreken. Het vertelt dat het er altijd is geweest. Het hoort bij ons, heeft ons nodig, want is het er wel als er niemand is om het te zien? Het lijkt of de wind tot ons spreekt, de woorden komen van links, van rechts, van boven, van ver, van dichterbij, overal vandaan. Het uitzicht is overal. Soms klinken flarden van het Rivierlied. In de verte horen we een trompettist die een lange trage melodie speelt.

De kerkklokken luiden. Is er iemand overleden? Vanuit een weide staat het geluid van een midwinterhoornblazer tot ons.

Achter de dijk kijken we bij een waai naar het bootje en horen het verhaal van een man die is gaan varen.

Waar hij naartoe gaat en of hij nog terugkeert naar zijn huis en zijn gezin is onduidelijk. Misschien weet hij dat zelf ook nog niet. Hij denkt aan de boottochtjes die hij vroeger maakte en herinnert zich dat hij bang was met zijn boot tegen de daken van het verdronken dorp te botsen.

Nog steeds horen we de trompettist die de lange trage melodie speelt en de kerkklokken, maar dan verder weg. We zijn in de toekomst beland, in een auto die hier in 2035 over de snelweg rijdt. De automobilist luistert naar een podcast over de geschiedenis. We horen een dorp langzaam veranderen in een bruisende stad. Amsterdam is inmiddels al lang verdronken, net als Leuven. En Liemers City is de nieuwe hoofdstad van Nederland! Vanachter de doornen haag horen we een lied dat tot ons komt. Het is het lied over de rivier die Leuven heeft weggevaagd.

We beklimmen de dijk weer. Via de koptelefoon horen we vragen over 'thuis', niet bedoeld om beantwoord te worden, maar om over na te denken, op te kauwen, om naderhand met elkaar over van gedachten te wisselen. De kerkklokken lokken ons terug naar de kerk. Terwijl we het Rivierlied zingen staan in de velden langs de weg musici en zangers. Je ziet ze niet, maar hoort ze wel.

Routekaart van de wandeling

CIRCADO

www.circado.nl

Foto's: Ancil Janssen en Martine Wijnen
[screenshots] Film: Storyshot en P22